

**Esitys Kainuun maakuntaohjelman
2026 - 2029 ja -suunnitelman
2045 arvoiksi, Kainuu 2045
visioksi sekä Kainuun
maakuntaohjelman rakenteeksi**

Kainuun liitto, maakuntahallitus

17.12.2024

Jouni Ponnikas

Kainuun maakuntaohjelman lähtökohdat

- Maakuntaohjelman tulee perustua arvioon: 1) maakunnan nykytilanteesta (tilannekuva ja toimintaympäristö tilannekuva-analyysi, ALKE), 2) tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista maakunnan kehittämiseen (Kainuu 2045 skenaariot ja päivitetty MASU 2045)
- Maakuntakaava
- ALKE-päätös ja Laki alueiden kehittämisestä

Kainuun maakuntaohjelman 2026 - 2029 ja -suunnitelman 2045 arvot

- 1. Positiivisuus.** Positiivisuus on **Kainuun arvostamista sekä alueen monipuolisten vahvuuksien ja mahdollisuuksien tiedostamista ja niistä kertomista. Nykyhetkeä ja tulevaisuutta arvioidaan positiivisesti** vahvuuksien ja mahdollisuuksien kautta. Positiivisuus on myös **toisten kannustamista ja onnistumisten hyväksymistä sekä kanssaihmissen tukemista ja auttamista silloin, kun he apua ja tukea tarvitsevat.**
- 2. Koko Kainuun huomioiminen.** Kainuuta kehitetään kokonaisuutena, huomioidaan kaikki Kainuun kunnat tasapuolisesti päätöksenteossa, tuetaan niiden mahdollisuuksien optimointia sekä kannustetaan ja mahdollistetaan toimijoita Kainuun elinvoimaisuutta vahvistavaan yhteistyöhön. Maakunnan kärkihankkeita edistetään yhteistyössä ja kehitetään toimintamalleja, joiden kautta koko maakunta voi mahdollisimman laajasti niistä hyötyä. **Kainuu rakentuu merkitysyhteisöistä, joissa on vapaus ja mahdollisuudet elää merkityksellistä elämää. Merkityshierarkia ulottuu paikallisesta maakunnalliseen tasoon ja muodostuu hyvinvoivista asukkaista ja perheistä sekä elinvoimaisista työpaikoista ja opiskelutarjonnasta, yrityksistä, julkisesta sektorista, kunnista ja järjestöistä. Näiden kaikkien mahdollisuuksia merkityksellisen elämän rakentajina koko Kainuun alueella vahvistetaan maakunnallisella yhteistyöllä.**

Kainuun maakuntaohjelman ja -suunnitelman 2045 arvot

- 3. Yhdenvertaisuus.** Kainuulaiset suhtautuvat yhteistyöhaluisesti ja avoimesti muihin kulttuureihin ja kansallisuuksiin sekä yleensä erilaisuuteen. **Kainuulaisiin merkitysyhteisöihin on helppo tulla ja kiinnittyä. Kaikki tuntevat itsensä tervetulleiksi ja olonsa turvalliseksi.** Omista mielipiteistä poikkeavat mielipiteet hyväksytään ja ollaan valmiita avoimeen ja toisten näkemyksiä kunnioittavaan keskusteluun. Kainuu tarvitsee kansainvälisyyttä: asukkaita, matkailijoita, työntekijöitä, opiskelijoita, asiantuntijoita ja investointeja ulkomailta. Yhdenvertaisuus edistää kestävää kansainvälisyyttä, kotoutumista ja tulijoiden integroitumista Kainuuseen. Onnistunut kansainvälistyminen tuottaa taloudellista lisäarvoa sekä tukee kansalaisten hyvinvointia.
- 4. Kestävä kehitys.** Kehityksen kestävyuden varmistaminen tarkoittaa, että toiminta, valinnat ja päätökset Kainuussa suunnitellaan ja toteutetaan niin, että ne lisäävät nykyisten ja tulevien sukupolvien sekä ihmisten ja luonnon hyvinvointia ja elämisen mahdollisuuksia. **Kestävä kehitys jaetaan ekologiseen, sosiaaliseen, kulttuuriseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Kainuun kehittämistoiminta tämän päivän valinnat eivät saa johtaa peruuttamattomasti tulevaisuuden mahdollisuuksia kaventaviin muutoksiin näissä ulottuvuuksissa. Kestävän kehityksen turvaaminen on myös kokonaisturvallisuudesta huolehtimista.**

Kainuu 2045 visio

“Muuttovoiton ja monipaikkaisuuden Kainuussa on vapaus ja mahdollisuudet luonnonläheiseen merkitykselliseen elämään”

Tavoite: muuttovoitto ja nuorten ikäluokkien sukupuolijakauman tasapainottaminen

Tavoite: veto- ja pitovoima vahvistuvat

Tavoite: matkailu ja monipaikkainen asuminen kasvavat ja tuovat lisää viipymiä Kainuuseen

Tavoite: luonnonläheisyys edellyttää ilmasto- ja ympäristövastuullisuuden toteutumista ja **merkityksellisyys** elinvoimaisia ja avoimia merkitysyhteisöjä, jotka koostuvat hyvinvoivista yksilöistä ja perheistä sekä elinvoimaisista työ- ja opiskelupaikoista, yrityksistä, julkisesta sektorista, kunnista ja järjestöistä. Kainuulaisiin merkitysyhteisöihin on helppo tulla ja kiinnittyä. Kaikki tuntevat itsensä tervetulleiksi ja olonsa turvalliseksi.

Tavoite: vähenevän ja ikääntyvän väestökehityksen olosuhteissa Kainuussa onnistutaan hyvällä yhteistyöllä luomaan kestäviä ihmisten ja luonnon hyvinvointia vahvistavia älykkäitä ratkaisuja, toimintamalleja ja palveluja

Kainuu 2045 visio: Muuttovoiton ja monipaikkaisuuden Kainuussa on vapaus ja mahdollisuudet luonnonläheiseen merkitykselliseen elämään

- Kainuu 2045 on hyvinvoiva, moderni ja elinvoimainen maakunta, haluttu asumisen, työnteon, opiskelun, investointien ja vapaa-ajan vieton paikka. Kainuulaisessa vapaudessa yhdistyvät ainutlaatuiselle tavalla puhdas pohjoinen luonto: järvet, joet, jylhät vaarat ja erämaat monipuolisiin ja helposti saavutettaviin palveluihin, vetovoimaisiin opiskelu- ja työpaikkoihin, järjestötoimintaan sekä moderniin innovatiivisuuteen, rohkeuteen ja älykkäisiin ratkaisuihin. Kainuussa, vapauden valtakunnassa, on vapaus elää omannäköistä merkityksellistä elämää. Ihmisten erilaisuus ja yhdenvertaisuus ovat innovatiivisuuden ja luovuuden mahdollistavia voimavaroja, joita Kainuussa tuetaan.
- Kainuulaiset arvot, positiivisuus, koko Kainuun huomioiminen, yhdenvertaisuus ja kestävä kehitys ovat vision ytimessä. Arvojen noudattaminen on vision saavuttamisen ehdoton edellytys
- Vision toteutumista seurataan ja kehityksen suuntaa ennakoidaan 1) väestön kehitystä mittaavilla pysyvän asutuksen ja muuttoliikkeen tilastoilla, 2) monipaikkaisuutta ilmentävillä mittareilla, 3) ympäristön tilan ja ilmastovastuullisuuden sekä ihmisten hyvinvoinnin mittareilla, 4) Investointien toteutumisen seurannalla. Mainituille mittareille maakuntasuunnitelmassa ja -ohjelmassa asetettujen määrällisten tavoitteiden toteutuminen mittaa myös vision saavuttamista.

Kainuun maakuntaohjelman 2026 - 2029 rakenne

- Kehittämisteemat määritellään yhdistäen nykyisen maakuntaohjelman painopisteet ja tilannekuvan vaatimukset. Teemoja työstetään Kainuun yhteistyöryhmissä. Kainuun liiton virasto valmistelee maakuntahallitukselle ehdotukset teemoiksi
- Määritellään ilmiölähtöiset kehittämisteemat (Maakuntasuunnitelmasta + tilannekuvasta nouseva kehittämistarve)
- Strateginen tavoite (tavoitetila 2029, laajat ja kertautuvat vaikutukset)
 - Toimenpidekokonaisuudet (max 6 / tavoite)
 - Tarkentuvat ja saavat konkretiaa tilannekuvan edellyttämän toteutuksen myötä
 - Uudelleen muotoilu tarvittaessa toimintaympäristön muuttuessa
 - Kainuun liiton organisaatiostrategia + TOPSU (määrittää käytössä olevat aluekehittämisen resurssit) kohdentavat toiminnan kulloinkin kriittisimpiin toimenpidekokonaisuuksiin
 - Organisaatiostrategia ohjaa Kainuun liiton työtä. TOPSU:n viedään organisaatiostrategiasta koko maakuntaa koskevia maakuntaohjelman toteutuksen akuuteimpia teemoja.

Kainuun maakuntaohjelman 2026 - 2029 rakenne

- ESIM:
- Elinkeinot, yrittäjyys, investoinnit, osaaminen ja osaava työvoima
 - Strateginen tavoite (1 kpl)
 - Toimenpidekokonaisuudet jotka sopivat kaikkiin toimialoihin
 - Kärkitoimialojen toimenpidekokonaisuudet (max 3/ toimiala)

**Kiitos mielenkiinnosta! Hyvää joulua!
Jouni.Ponnikas@kainuunliitto.fi**

